

Izsák Izrael Izsák

Apám, Izsák Izsák fiatalkori fényképe ez. 1907-ben készülhetett, vőlegény korában. A képen azt írja, hogy a máramarosszigeti Kárpáti Műhelyben készült, de apám soha nem járt Máramarosszigeten. A képet valószínűleg vándorfényképészek készítették. Apám 1885-ben született, Mezőszabadon. Ott iskola nem lehetett, valószínűnek tartom, hogy vagy magánúton végezte az elemit, vagy bevitték Marosvásárhelyre. Sem héderbe, sem talmud-tórába nem járt. Az érettségit, a felsőbb osztályokat, Brassóban járta ki. A brassói felső kereskedelmi iskolának volt a diákja, és ott is érettségizett. 1901 júniusában tette le az érettségit [lásd: kereskedelmi iskolák]. Véleményem szerint a tanárai elfogultak voltak, ugyanis nem szabad elfelejteni, hogy apám zsidó volt. Tizenkét tantárgy közül hetet jelessel végzett ? mindezek ellenére jó érettnak nyilvánították, nem pedig jelesnek. Román nyelvből is jeles volt. Apám magyar anyanyelvű volt, de románul már gyermekkorában megtanult. Jól beszélt németül is. Valami keveset tudott olaszul és franciául is, de beszélni nem tudott. A szülei azért küldték különben Brassóba, hogy tanuljon meg németül. Miután elvégezte a felső kereskedelmi iskolát, banktisztviselő lett a marosvásárhelyi Agrár Bank ludasi fiókjánál. Innen áthelyezték a bank sepsiszentgyörgyi kirendeltségéhez. Ekkor már házas volt. Sepsiszentgyörgyről behívták Marosvásárhelyre, a bank központjába, és a bank egyik főtisztviselője, egyik igazgatója lett. Az apám nem volt vagyonos soha. Nem volt üzletember, nem voltak neki kereskedői hajlamai. A jövedelméből viszont meg tudtunk élni. Apám olvasott ember volt, szerette az irodalmat, a színházat, a zenét. Volt zongoránk, amin a nővérem zongorázott. Apám megvásárolta a román haladó napi sajtót az ?Adevarul?-t [Igazság] és a ?Dimineată?-t [Reggel]. Ezek a két világháború közötti demokrata napilapok voltak. Állandó olvasója volt a ?Pesti Hírlap?-nak. Elő voltunk fizetve a ?Múlt és Jövő?-re. Vallásos irodalmat nem olvastunk. Voltak viszont imakönyveink, és gondolom, hogy ha voltak, akkor a szüleim használták ezeket is ünnepnapokon. Volt Haggada is, amit húsvétkor szoktak felolvasni. Mivel én voltam a legkisebb fiú a családban, húsvétkor én olvastam fel részleteket a Haggadából, amire aztán apám, az asztalfőnél ülve, válaszolt. Megkérdeztem, hogy ez az éjszaka miért különbözik a többi éjszakától: ?Ma nistana ha lejla ha ze mi kol ha lejlot?? Apám erre elmondta, hogy rabszolgák voltunk és elhagytuk Egyiptomot, s ennek az emlékére tartjuk ezt az estét. Ez egy örömnép, a rabszolgaságból való szabadulás öröme. Apám felolvasta a tíz csapást is, ami az egyiptomiakat érte, mielőtt belegyeztek volna a zsidók kivonulásába. A csapások felolvasásakor kezünkben tartott borral teli pohárba mártottuk az ujjunkat, és lecsepegtettük róla a földre a bort [lásd: széder].